

REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE

Odklonilno ločeno mnenje
sodnikov dr. Petra Jambreka in dr. Lojzeta Udeta

Podpisana sodnika dr. Peter Jambreka in dr. Lojze Ude sva glasovala proti razveljavitvi 76. člena Zakona o socialnem varstvu. Razlogi za najino odklonilno ločeno mnenje so naslednji:

1. Podpisana sodnika se strinjava s stališčem Ustavnega sodišča v izpodbijani določbi, da obvezno združevanje v primerih, ko gre za opravljanje javnih služb in ko gre za združevanje v javnopravne institucije, ki izvajajo javna pooblastila, ne pomeni omejevanja pravice, zavarovane z drugim odstavkom 42. člena Ustave o pravici do svobodnega združevanja. Strinjava se torej z razlogi izpodbijane odločbe v prvih treh odstavkih obrazložitve pod B. Isto stališče je Ustavno sodišče že zavzelo v zadevi U-I-48/92, ko je presojalo obvezno združevanje v zdravniško zbornico, ki ga določa prvi odstavek 85. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti.

2. Prav tako se strinjava s stališčem, da obvezno združevanje v javno-pravna združenja, kakršno je tudi socialna zbornica, sicer pomeni poseg v splošno svobodo ravnanja ljudi, torej v njihovo ustavno pravico iz 35. člena Ustave, da pa država izvajalcem poklicev oziroma dejavnosti, ki pomenijo poseganje v pravice drugih, kot je to na primer zdravniški poklic pa tudi opravljanje socialno-varstvenih storitev, lahko predpiše med drugim tudi obvezno združevanje v poklicne zbornice ali podobna javno-pravna združenja, da bi s tem izboljšala oziroma v večji meri zagotovila varstvo pravic ljudi, katerim so te dejavnosti namenjene.

Meniva pa, da bi bilo treba na podlagi teh dveh načelnih stališč ugotoviti, da določba prvega odstavka 76. člena Zakona o socialnem varstvu ni v neskladju z Ustavo, tako kot je to storilo sodišče pri ustavni oceni zakonski določb o obveznem združevanju zdravnikov, ki delajo neposredno z bolniki, v Zdravniško zbornico Slovenije (že citirana odločba Ustavnega sodišča, št. U-I-48/92).

3. Odločba Ustavnega sodišča je razveljavila določbo prvega odstavka 76. člena Zakona o socialnem varstvu iz razloga, da obvezno združevanje v socialno zbornico predstavlja poseg v splošno svobodo ravnanja ljudi, ki kljub obstoju javnega interesa pri izvajanju socialnega varstva in pri izvajanju socialno-varstvenih storitev ni nujno potreben, torej ni sorazmeren pri tehtanju prizadete pravice s pravico, ki se s tem posegom želi zavarovati.

Podpisana sva mnenja, da obvezno združevanje nekaterih kategorij delavcev, ki opravljajo socialno-varstvene storitve, v socialno zbornico, ne predstavlja nedopustnega poseganja v pravico iz 35. člena Ustave. Podobno kot prvi odstavek 85. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti, ki nalaga obvezno združevanje samo zdravnikom in zobozdravnikom, ki opravljajo zdravstveno dejavnost in delajo neposredno z bolniki, tudi izpodbijana določba Zakona o socialnem varstvu nalaga obvezno združevanje samo nekaterim kategorijam delavcev. Obvezno združevanje velja le za tiste delavce, ki opravljajo najzahtevnejše naloge izmed tistih, ki so z zakonom opredeljene kot socialno-varstvene storitve. Socialno-varstvene storitve pa so povezane z obravnavanjem človekove osebnosti in so v tesni zvezi z uresničevanjem človekovih temeljnih pravic, kot so na primer pravica do zasebnosti in drugih osebnostnih pravic, pravica do socialne varnosti, varstvo družine in otrok in drugo.

Podpisana sva mnenja, da socialno-varstvene storitve s stališča varstva človekove osebnosti in njegovih pravic nikakor niso manj pomembne, kot so to zdravstvene storitve.

4. Po določbah 77. člena zakona skrbi socialna zbornica za povezanost, razvoj in strokovni dvig socialno-varstvene dejavnosti ter opravlja naloge, med katerimi so tudi javna pooblastila, določena v 2., 3., 4. in 5. točki drugega odstavka 77. člena zakona. Socialne zbornice, enako kot zdravniške, ni mogoče uvrščati med zasebno-pravna združenja, temveč je to institucija javnega prava, ki je ustanovljena z zakonom in ki izvršuje javna pooblastila na področju dejavnosti, ki se pretežno opravlja kot javna služba, pomembna tudi za uresničevanje ustavne pravice do socialne varnosti. Tudi iz

ustavne določbe, ki državljanom daje pravico do socialne varnosti, katere uresničevanje mora zagotavljati država, izhaja javno-pravni interes, ki tudi glede na 35. člen Ustave opravičuje obvezno združevanje v socialno zbornico. Poveritev javnih pooblastil samo po sebi še ne bi opravičevalo obveznega združevanja v socialno zbornico, pač pa to obvezno združevanje opravičuje javni interes, da se državljanom zagotovi pravica do socialne varnosti in da se pri opravljanju socialno-varstvenih storitev zagotovi tudi uresničevanje vseh drugih človekovih pravic, ki so lahko prizadete pri opravljanju socialno-varstvenih storitev.

S o d n i k a :
dr. Peter Jambrek
dr. Lojze Ude